

RADA GŁÓWNA
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
PRZEWODNICZĄCY

Do druku nr 1749

Warszawa, 16 października 2025 r.

BM-WGK.002.138.2025

wg. rozdzielnika

Szanowni Państwo,

przekazuję uchwałę nr 215/2025 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 października 2025 r. w sprawie projektu budżetu państwa na rok 2026.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Marcin Marcin Pałys
Pałys 2025.10.16
11:52:25 +02'00'
Prof. Marcin Pałys

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.297.5.2025

Data wpływu 17.10.25r.

Uchwała Nr 215/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 16 października 2025 r.

w sprawie projektu budżetu państwa na rok 2026

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego apeluje do Rządu, Sejmu i Senatu RP o istotne zwiększenie nakładów na badania naukowe i szkolnictwo wyższe w budżecie na 2026 rok.

Osiąganie priorytetów rządowych – bezpieczeństwa państwa, dobrej opieki zdrowotnej, rozwoju innowacyjnego przemysłu, odporności społeczeństwa i gospodarki na zagrożenia, sytuacje kryzysowe czy wojnę hybrydową – wymaga nakładów zarówno na cele bieżące, jak i na osiągnięcie trwałych efektów. Jak pokazują przykłady krajów przodujących w rozwoju, nauka i szkolnictwo wyższe stanowi dźwignię uruchamiającą rozwój decydujący także o międzynarodowym znaczeniu tych państw.

Argumenty motywujące konieczność zwiększania nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę, poparte dostępnymi i szczegółowymi analizami, podnoszone są w apelach naukowców, w opiniach ekspertów, w głosach instytucji przedstawicielskich i gremiów naukowych, takich jak Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Polska Akademia Nauk czy Rada Narodowego Centrum Nauki. Opracowanie przedstawione we wrześniu przez Forum Związków Zawodowych jasno pokazuje, że zawarte w projekcie budżetu na 2026 rok największe wzrosty nakładów na priorytety państwa dotyczą wydatków bieżących i operacyjnych, przy faktycznym zmniejszaniu lub co najwyżej zamrożeniu nakładów na działania, od których zależą szanse na rozwój i sukcesy w przyszłości. Zmniejszanie się nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe wyrażonych jako procent PKB (1% PKB w 2026 roku) jest tego dobitną ilustracją.

W nauce i szkolnictwie wyższym niezbędne jest finansowanie kompleksowe, obejmujące projekty badawcze (podstawowe i wdrożeniowe), kształcenie, stypendia i wynagrodzenia, inwestycje, utrzymanie kluczowej infrastruktury badawczej oraz rozwój instytucji, we wszystkich dziedzinach nauki. Wzrost finansowania w tylko jednym z tych obszarów przyniesie ograniczone rezultaty.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego apeluje o podniesienie w budżecie państwa na 2026 rok nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe o kwotę 4 mld złotych, oraz zmianę planów prowadzących do zmniejszania funduszy na badania i rozwój, mierzonych procentem PKB, na plan stopniowego wzrostu nakładów do wysokości co najmniej 2% PKB.

Uchwałę otrzymuje: Prezes Rady Ministrów, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Marcin Marcin Pałys
Pałys 2025.10.16
11:29:15 +02'00'

Prof. Marcin Pałys

Warszawa, 9 października 2025 r.

Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowni Państwo Marszałkowie Sejmu i Senatu,
Szanowny Panie Premierze,
Szanowni Państwo Ministrowie,
Szanowne Panie Posłanki, Szanowni Panowie Posłowie,
Szanowne Panie Senator, Szanowni Panowie Senatorowie,

Nauka podstawowa stanowi często niedoceniany, lecz kluczowy element ekosystemu innowacji. Choć jej wpływ na rozwój gospodarki bywa nieoczywisty, to właśnie badania eksploracyjne - obarczone wysokim ryzykiem, ale otwierające nowe perspektywy - umożliwiają prawdziwy postęp, nie tylko polegający na ulepszaniu istniejących rozwiązań, lecz także przełomowy.

Świat XXI wieku przyspieszył w tempie niespotykanym w historii. Jeszcze niedawno rewolucja AI istniała tylko w literaturze *science fiction*, a precyzyjne terapie genowe wydawały się nieosiągalnym marzeniem. Dziś, dzięki badaniom podstawowym, te wizje stają się rzeczywistością i kształtują rozwój cywilizacji.

Niestety, analizy wskazują, że Europa coraz wyraźniej odstaje od globalnych liderów. Skupiamy się bardziej na regulacjach i tworzeniu dokumentów strategicznych niż na pogłębianiu zrozumienia kluczowych mechanizmów stojących za rozwojem nauki i technologii. Polska, dodatkowo obciążona historycznie, wypada w tym kontekście szczególnie słabo. Nasza gospodarka, oparta głównie na usługach i procesach odtwórczych, wciąż nie wytwarza rozwiązań o charakterze przełomowym, które mogłyby zmieniać świat i konkurować na globalnych rynkach. Ogromne społeczne zainteresowanie doniesieniami o sukcesach polskich naukowców pokazuje jednak, jak silna jest potrzeba takich osiągnięć.

W związku z zamrożeniem finansowania polskiej nauki, które w praktyce oznacza obniżenie realnego poziomu wsparcia, apelujemy do Państwa, najważniejszych osób w naszym Kraju, o rozwagę i decyzje wybiegające poza bieżącą perspektywę budżetową. Konieczne są działania, które uwzględnią długofalowy rozwój polskiej gospodarki, jakość życia naszych dzieci oraz miejsce Polski w globalnym obiegu innowacji. Działania te wymagają sprawnego systemu tworzenia innowacji i nowych technologii. Wymagają również wzmocnienia mechanizmów konkursowych, które pozostają najskuteczniejszym sposobem finansowania wartościowych badań.

W związku z powyższym zwracamy się z apelem o zwiększenie finansowania Narodowego Centrum Nauki - instytucji, która w oparciu o zasady konkursowe oraz opinie niezależnych ekspertów wspiera realizację najlepszych projektów naukowych w Polsce - o 400 milionów złotych w roku 2026, a także o określenie harmonogramu stopniowego zwiększania budżetu Centrum w kolejnych latach.

Z wyrazami szacunku,